

سیر تکامل و پراکنش زیستی در ماهیان خانواده Salmonide

عادل حسینجانی* ، غلامرضا مهدی زاده، حسین صابری

پژوهشکده آبی پروری آبهای داخلی کشور (بندر انزلی)- صندوق پستی ۶۶

پست الکترونیکی مسئول مقاله: adel_nd@yahoo.com

کالبد شناسی تکاملی (anatomy Evolutionary) یکی از مهمترین دانشهای نوین است. یکی از اهداف این دانش که از علوم مختلفی همچون ژنتیک جمعیت استفاده می کند، تعیین کمیت به ارث رسیده به گونه های حال حاضر موجود در طبیعت است. بررسیهای ژنتیک ی جمعیت پایه های فکری فراوانی را در زمینه تکامل ایجاد می نماید و تفاوت های جمعیت و گونه های مختلف و همچنین پراکنندگی زیستی آنها را مشخص می سازد. شجره نامه و آمار در مورد یک گونه و یا جمعیت کاملاً وابسته به وقایع تاریخی و زمین شناسی است که محدودیتها یا گسترده گی های زیستی را سبب گردیده است. تنوریتکامل ماهیان نخستین بار توسط چارلز داروین در سال ۱۸۵۹ بیان شد. بر اساس یافته های دانشمندان اولین مهرداران، ماهیان کوچک و فاقد آرواره ای بودند که حدود ۵۰۰ میلیون سال پیش در اقیانوس ها به وجود آمدند. براساس مطالعات دیرینه شناسی و فسیلهای بدست آمده ماهیان آرواره دار، اولین بار حدود ۴۳۰ میلیون سال پیش ظهور یافته اند. با تشکیل آرواره توانایی بلعیدن به جای مکیدن غذا در ماهیان ایجاد گردید. در نتیجه ماهیان آرواره دار به شکارچینی توانمند بدل شدند و به سرعت این موجودات جزو فراوان ترین جانداران دریا شدند و تا امروز به زیستن در آن ادامه داده اند. ماهی ها موفق ترین مهرداران زنده هستند و تعداد زیادی از گونه های مهره داران را به خود اختصاص می دهند. ماهی ها پس از حدود ۲۰۰ میلیون سال زندگی در دریا، موفقیت منحصر به فردی را از نظر زیستن در دریا به دست آورده اند. در مراحل بعدی سیر تکاملی تغییرات عمده ای در ساختار پیکر ماهیان به منظور زندگی در خشکی پدید آمد و نخستین مهره داران خشکی زی از دگرگونی ماهی ها به وجود آمدند. بررسیهای تاریخی زندگی و تکاملی در آزادماهیان نیز اشکال مختلفی را نشان می دهد. در این مقاله سیر تکاملی خانواده Salmonoidei مورد بررسی قرار گرفته است. براین اساس خانواده مذکور خود به سه تیره یا خانواده فرعی شامل Coregonidae با انشعاب سه جنس ، Thymallidae با یک جنس و Salmonidae با انشعاب هفت جنس تقسیم می گردند.

کلمات کلیدی: خانواده Salmonoidei، ژنتیک جمعیت، کالبد شناسی تکاملی